

Szigeti Kristóf:¹ A kínai gazdasági befolyás Dél-Amerikában

Vezetői összefoglaló

- Az Egyesült Államok háttérbe szorulásával és szerepének csökkenésével Kína az elmúlt 20 évben jelentős gazdasági befolyásra tett szert Dél-Amerikában. A megnövekedett jelenlét elsősorban különböző beruházások és kölcsönök keretein belül valósul meg.
- A 2013-ban elindított Egy Övezet Egy Út Kezdeményezés meghatározónak bizonyul a dél-amerikai államok és Peking kapcsolatában, hiszen olyan projektek valósulhatnak így meg, amelyekre korábban nem volt lehetőség.
- A vizsgált országok mindegyike esetében megállapítható, hogy a beruházások és kölcsönök legfőbb célpontja az infrastruktúra és az energiaszektor.
- Fontos megjegyezni, hogy Kína felvevőpiacként is elsőszámú partnere számos dél-amerikai államnak, elsősorban a különböző ércek, a kőolaj és bizonyos mezőgazdasági termékek tekintetében.
- A megkötött stratégiai megállapodások, illetve a jelenleg folyamatban lévő projektek arra engednek következtetni, hogy a viszony az elkövetkezendő években is stabil marad a régió országai és Peking között.

Az elmúlt két évtizedben jelentős növekedésnek indult a kínai jelenlét Dél-Amerikában. A diplomáciai kapcsolatok mellett nagymértékű gazdasági elköteleződés is kialakult a régióban. Számos megállapodást kötöttek a térség legjelentősebb államaival, többek között Brazíliával, Argentínával, Chilével vagy Peruvall. Az elemzés célja, hogy bemutassa, mely területeken a legjelentősebb a kínai jelenlét, továbbá az ezredforduló óta milyen projekteket hajtottak/hajtanak végre az ázsiai ország gazdasági szereplői a gazdasági jelenlétük, szerepük, ezzel együtt pedig befolyásuk további kiterjesztése érdekében.

A gazdasági elköteleződés kezdetei

A 2000-es évek elején Kína elsősorban a dél-amerikai országok mezőgazdasági termékei (mint például a szójabab) iránt mutatott érdeklődést, aminek köszönhetően a kormányok fokozhatták a szegénységet és az egyenlőtlenséget felszámoló programokat. Kína azonban felismerte, hogy Dél-Amerika sokkal több potenciállal rendelkezik, mint egy élelmiszer-exportőr régió. Ennek következtében jelentős infrastrukturális fejlesztések és beruházások kezdődtek meg az olyan létfontosságú szektorokba, mint a bányászat, az energia vagy a feldolgozóipar, ami a nyersanyag-exportot is még jobban felfuttatta.² Peking 2005 óta³ közel 180 milliárd dollárt fektetett be a dél-amerikai országok gazdaságába,

közülük az első helyen Brazília áll, több mint 80 milliárd dollárral, amit Peru, Argentína és Venezuela követ.⁴ A befektetések esélyt nyújtottak ezen országoknak gazdaságuk fellendítéséhez, illetve a fejlődéshez vezető úton való meginduláshoz.

Továbbá a kínai bankok több milliárd dollárnyi kölcsönt is nyújtottak az egyes dél-amerikai országoknak, amelyek legnagyobb része, közel 68%, az energiaszektorba irányult.⁵ 2005-2020 között több mint 120 milliárd dollárnyi kölcsönt biztosítottak a vizsgált országoknak, a legtöbbet – 62,2 milliárd dollárt – Venezuelának.⁶

¹ Szigeti Kristóf (szigetikris@gmail.com) az NKE EJJK SVKI szakmai gyakornoka.

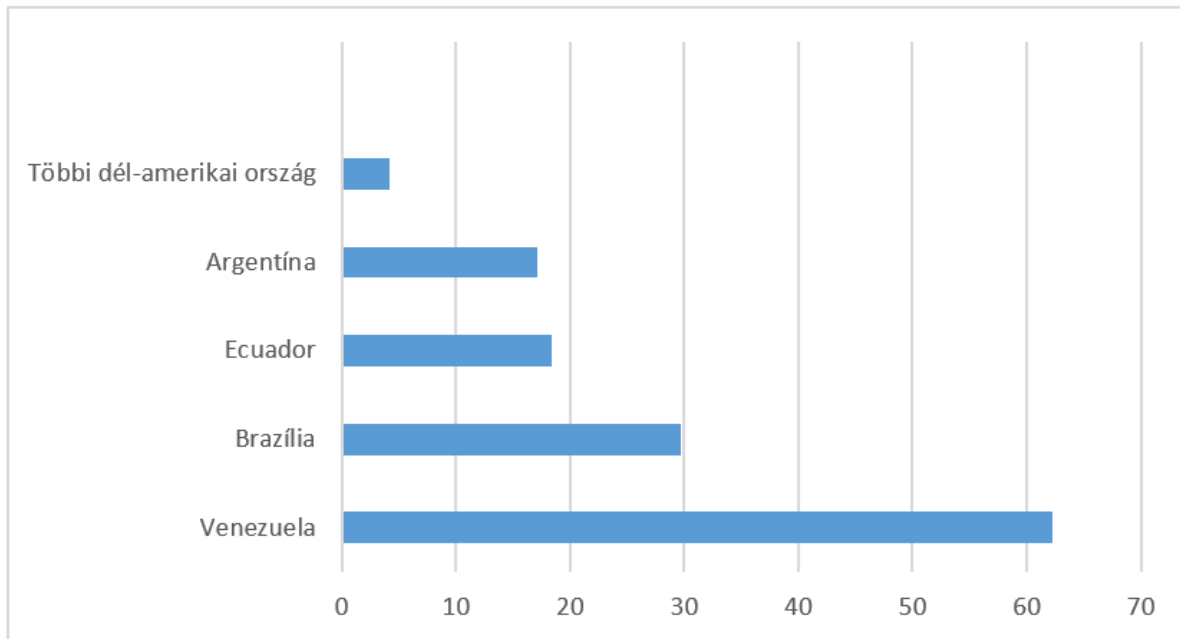
² Claudia TREVISAN: [Trade, Investment, Technology, and Training Are China's Tools to Influence Latin America](#), [online], 2021. 02. 02. Forrás: wita.org [2022. 01. 27.]

³ A 2005-ös kezdődátumot elsősorban az indokolja, hogy ekkortól érhetőek el azon adatsorok és elemzések, amelyek segítségével hatékonyan felmérhetők a kínai befektetések a dél-amerikai térségben.

⁴ Mark P. SULLIVAN – Thomas LUM: [China's Engagement with Latin America and the Caribbean](#) [online], 2022. 05. 04. Forrás: reports.congress.gov [2022. 06. 27.]

⁵ Uo.

⁶ [China – Latin America Finance Database](#). [online], Forrás: thedialogue.org [2022. 01. 27.]

1. ábra: Kínai kölcsönök Dél-Amerikának 2005-2020 között milliárd dollárban kifejezve. Szerkesztette a szerző.⁷

A bilaterális kereskedelemben szintén változás állt be Kína és Dél-Amerika viszonyában. A 2000-es évtized közepétől kezdődően az Egyesült Államok veszített korábbi regionális vezető szerepéből, míg Kína az évek múlásával több országban elsőszámú kereskedelmi partnerré nőtte ki magát. Ecuador esete jó példa: míg 2008-ban Kína mindössze a tizedik legfontosabb exportpartnere volt az országnak, addig 2020-ra a második helyre lépett elő, mára már csak az Egyesült Államok előzi meg.⁸

Továbbá a 2013-ban meghirdetett Egy Övezet Egy Út Kezdeményezéshez (*Belt and Road Initiative, BRI*) való csatlakozást is ki kell emelnünk a gazdasági kapcsolatok vizsgálata során. 2022 júliusáig 21 latin-amerikai ország csatlakozott a kezdeményezéshez, azonban a térség legnagyobb gazdaságai – Brazília, Mexikó⁹ – egyelőre nem írták alá a csatlakozási szerződéseket.¹⁰ Az Egy Övezet Egy Út kezdeményezés számos előnyt kínál a csatlakozó államoknak, mint például munkahelyteremtés, infrastrukturális beruházások, külföldi tőkebefektetések különböző szektorokba. Természetesen árnyoldala is van a kezdeményezésnek, mint például a környezetvédelmi előírások be nem tartása vagy az egyes infrastruktúra-fejlesztési projektekben az őslakosok emberi jogainak megsértése.¹¹ Fontos azonban megjegyezni, hogy a BRI nagyszerű lehetőséget kínál a dél-amerikai országok számára, hogy gazdaságaikat felzárkóztassák, illetve olyan projekteket hajtsanak végre, amelyeket külső befektetés és/vagy technológiai fejlesztés nélkül nem tudnának véghezvinni.

⁷ A felhasznált adatok forrása: [China – Latin America Finance Database](#). [online], Forrás: thedialogue.org [2022. 07. 16.]

⁸ [Where does Ecuador export to?](#) [online], 2020, Forrás: oec.world. [2022. 01. 27.]

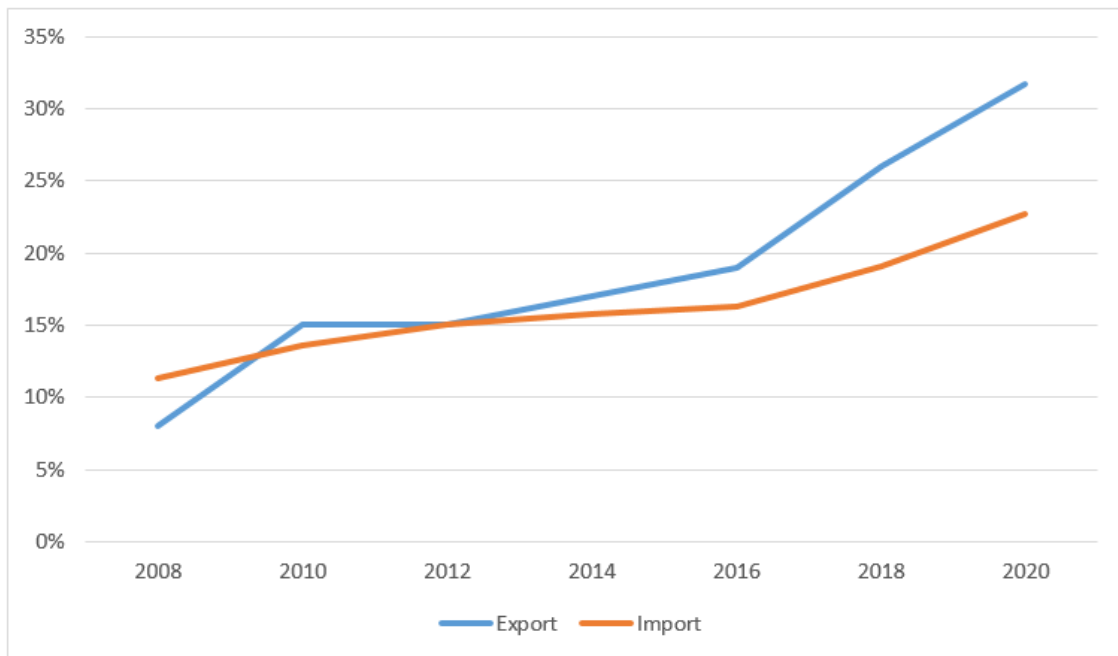
⁹ Igaz, hogy Mexikó nem dél-amerikai ország, azonban mint a régió egyik legnagyobb gazdasága fontos megemlíteni. Mexikó első-sorban azért nem csatlakozott a BRI-hez, mivel nem szeretne olyan gazdasági kapcsolatot kialakítani Kínával, ahol a két fél nem tekinthető egyenlő partnernek. Emellett érvként jelenik meg az is, hogy nem szeretnének gazdaságilag függeni Kínától (sem az Egyesült Államoktól). Brazília helyzete eltér Mexikóétól, mivel a dél-amerikai ország az egyik legnagyobb haszonélvezője a BRI-nek, azonban hivatalosan nem csatlakoztak az egyezményhez, amelynek elsődleges oka – ami Mexikóra szintén igaz – a geopolitikai helyzetéből adódik az országnak. Lásd: [The Geopolitical Factors of the Belt and Road Initiative in Latin America: The cases of Brazil and Mexico](#) [online], 2020. 02. 08. Forrás: evodiokaltenecker.com [2022. 07. 13.]

¹⁰ Pepe ZHANG: [Belt and Road in Latin America: A regional game changer?](#) [online], 2019. 10. 08. Forrás: Atlantic Council. [2022. 01. 27.]

¹¹ Fermín KOOP: [Belt and Road: The new face of China in Latin America](#). [online], 2019. 04. 25. Forrás: Diálogo Chino. [2022. 01. 27.]

Kínai jelenlét Brazíliában

Brazília nemcsak Dél-Amerika legnagyobb területű és legnépesebb országa, hanem a kínai befektetések egyik központja is. A 2000-es évek kezdete óta folyamatos növekedés figyelhető meg a bilaterális kereskedelmet és a közvetlen külföldi tőkebefektetéseket illetően. Kína felismerte, hogy Brazília számos olyan erőforrással és korábban ki nem használt lehetőségekkel rendelkezik, amelyek kiaknázása révén jelentős bevételre és befolyásra tehet szert. A gazdasági kapcsolatok 2008-tól kezdődően kezdtek jelentősen megerősödni. A nagy gazdasági világválság kirobbanásának évében Kína a harmadik legfontosabb kereskedelmi partnere volt Brazíliának az exportot tekintve, melynek mértéke csupán a 8%-ot érte el. A folyamatosan javuló kapcsolatok és a növekvő jelenlét miatt azonban 2019-re Kína Brazília elsősorú exportpartnerévé lépett elő, a korábbi 8%-os arány pedig 31%-ra nőtt.¹² Az import-kereskedelmet megvizsgálva szintén hasonló mutatókkal találkozhatunk. 2008-ban 10,8% volt a kínai import mértéke, ami azonban az évtized végére jelentősen megnőtt, és a 20%-ot is meghaladta, amivel Kína az importot tekintve szintén Brazília elsősorú partnerévé lépett elő bő egy évtized alatt.¹³

2. ábra: A Brazíliából Kínába exportált, és a Kínából importált termékek százalékos aránya 2008-2020 között. Szekesztette a szerző.¹⁴

Elmondható továbbá az is, hogy a két ország közt folytatott kereskedelem az elmúlt másfél évtizedben növekvő értékeket mutat. Kína elsősorban vasércet, szójababot és kőolajat importál Brazíliából, ami az összimportnak közel 75%-át teszi ki, mára már több mint 60 milliárd dollár értékben.¹⁵ Brazília pedig elsősorban telekommunikációs eszközöket és az infrastrukturális fejlesztésekhez szükséges alapvető gépipari eszközöket importálja.¹⁶ A két ország kapcsolatában fontos kiemelni, hogy a brazil export értéke magasabb az importnál, így pozitív a külkereskedelmi mérlege Kínával szemben.

A kereskedelmi mutatók látványos felemelkedése mellett mindenképp érdemes a közvetlen külföldi tőkebefektetések mértékéről is említést tenni. 2007-2020 között 66 milliárd dollár értékben érkezett kínai befektetés Brazíliába, ami a teljes latin-amerikai befektetések 47%-át tette ki. Ezek legnagyobb része

¹² [Where does Brazil export to?](#) [online], 2020. Forrás: oec.world. [2022. 01. 27.]

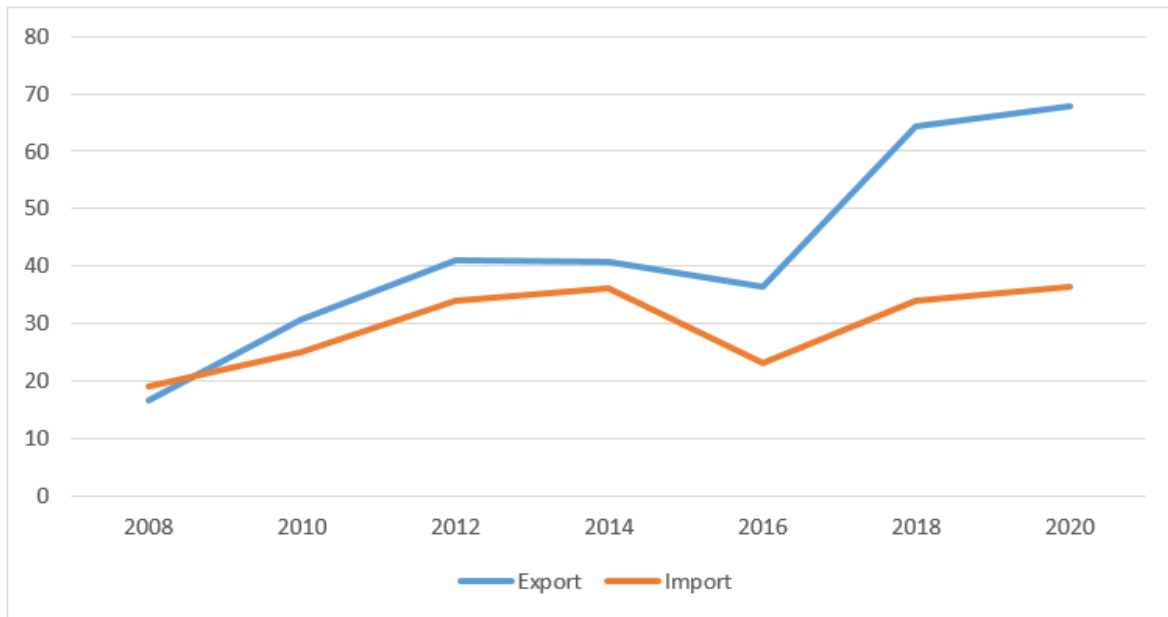
¹³ [Where does Brazil import from?](#) [online], 2020. Forrás: oec.world. [2022. 01. 27.]

¹⁴ A felhasznált adatok forrása: [Where does Brazil export to?](#) [online], 2020. Forrás: oec.world. [2022. 01. 27.] és [Where does Brazil import from?](#) [online], 2020. Forrás: oec.world. [2022. 01. 27.]

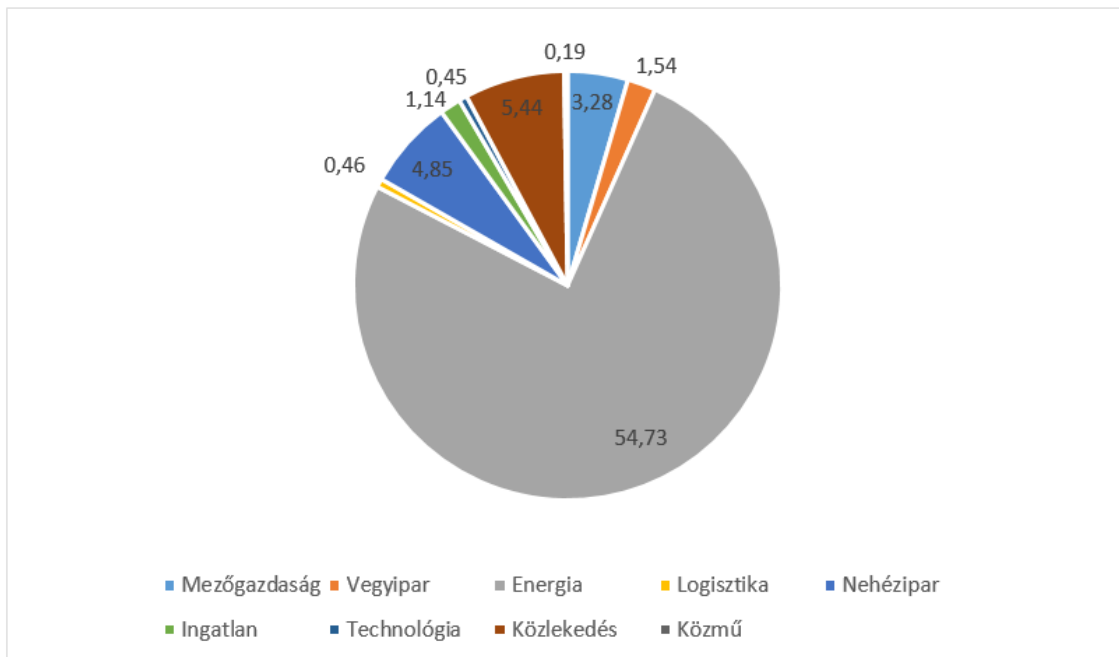
¹⁵ [What does Brazil export to China?](#) [online], 2020. Forrás: oec.world. [2022. 01. 27.]

¹⁶ [What does Brazil import from China?](#) [online] 2020. Forrás: oec.world. [2022. 01. 27.]

(közel 50%) a villamosenergia-termelés területén valósult meg, amit az olajkitermelés és a bányászat követett.¹⁷

3. ábra: A teljes braziliai export értéke Kínába, illetve a Kínából érkező import értéke 2008-2020 között milliárd dollárban kifejezve. Szerkesztette a szerző.¹⁸

4. ábra: Kínai befektetések és kivitelezések 2008-2021 között milliárd dollárban kifejezve. Szerkesztette a szerző. Adatok forrása: China Global Investment Tracker¹⁹

¹⁷ Tulio CARIELLO: [Chinese investments in Brazil have grown rapidly and are long-lasting](#). 2021. 09. 06. Forrás: Diálogo Chino. [2022. 01. 27.]

¹⁸ A felhasznált adatok forrása: [Where does Brazil export to?](#) [online], 2020. Forrás: oec.world. [2022. 01. 27.] és [Where does Brazil import from?](#) [online], 2020. Forrás: oec.world. [2022. 01. 27.]

¹⁹ A felhasznált adatok forrása: [China Global Investment Tracker](#). [online], Forrás: aei.org [2022. 07. 16.]

A következőkben illusztratív jelleggel nagyobb infrastrukturális beruházásokat mutatok be az említett területekről.

Energiaszektor

- Belo Monte gát és Belo Monte Phase II Project: A Belo Monte gát Brazília északi részén, Pará államban található a Xingu folyón. 2011-ben kezdődtek meg a munkálatok, amit számos tüntetés kísért, mivel nagymértékben károsítja a természetet és a folyó élővilágát, továbbá ellehetetleníti az hagyományos hagyományos életmódjának fenntartását. A gát felépítését követően, 2017-ben kezdődött meg a széleskörű, több ezer kilométer hosszú hálózat kiépítése, amellyel az így generált villamos energiát Brazília különböző területeire juttatják el. Ennek a projektnek a kivitelezését a kínai állam tulajdonában lévő State Grid nyerte el, közel 1,8 milliárd dolláros befektetéssel.²⁰ A munkálatok a BRI egyik legjelentősebb lépcsőfokának számítottak, elsősorban a magasszintű technológia-export miatt, amellyel a kínai vállalat dolgozott. A 2019-re befejezett projektnek számos pozitív vonzata volt: közel 2.000 kilométer hosszan újítottak fel utakat, 16.000 brazil munkás számára nyílt munkalehetőség, 2,2 milliárd reál értékű adót szedtek be, illetve 22 millió brazil ember életkörülményei javultak ezáltal.²¹ Azonban nem szabad megfeledkezni a negatív hatásokról sem. A Xingu folyó vízhozama hozzávetőlegesen 85%-kal csökkent a gát területén, aminek következtében számos állatfaj életkörülményei jelentősen romlottak, az őslakos törzsek életkörülményei megváltoztak, illetve az élelemhez jutás is nehezebbé vált.²²
- Továbbá érdemes megemlíteni, hogy kínai vállalatok kezében van a dél-amerikai ország szélenergia-termelésének több, mint 16%-a, illetve a napenergia-kapacitás 21%-a.²³

Infrastruktúra

- São Luis kikötő: 2019-ben a kínai *China Communications Construction Company* (továbbiakban CCCC) egy zöldmezős beruházás keretében több, mint 1 milliárd dollár értékben vásárolta fel a São Luis-i kikötő felépítésének a jogát, amelyet a brazil WTorre csoporttal kívánnak megvalósítani.²⁴ A Brazília északkeleti részén fekvő Maranhão államban található kikötőből a tervek szerint elsősorban szójababot, vasércet és kőolajat fognak exportálni.²⁵ Eredetileg a kikötő 2022-re készült volna el, azonban 2021 augusztusában a brazil energiaóriás Cosan, úgy döntött, hogy belép a vasércbányászatba, illetve megveszi a kikötő használatának a jogát a CCCC-től. A legutóbbi híradások szerint az üzlet végbement, azonban a kikötő még nem fejeződött be.²⁶
- Marabá-Barcarena vasút: 2020-ban született meg a megállapodás a CCCC és a brazil Vale bányászati vállalat között egy közel 500 kilométer hosszú vasútvonal megépítéséről. Ez a több mint 1,3 milliárd dolláros beruházás a Pará államban található Marabá városát fogja összekötni Barcarenával, ahol egy kikötő lesz a végállomás. A vasútvonal megépítésének a célja, hogy a carajási vasércbányából minél nagyobb mennyiséget tudjanak a lehető leggyorsabban eljuttatni a kikötőbe. A munkálatok 2021-ben kezdődtek meg, és amennyiben befejeződnek, kezdetét veszi a vasútvonal déli irányba történő meghosszabbítása, aminek a végállomása Santana de Araguaia lesz.²⁷ A vasútvonal megépítése azonban számos negatív hatással is jár: erdőirtás, a levegő- és talajszennyezés is történt.²⁸

²⁰ Pedro Henrique Batista BARBOSA: [China in Brazil's electricity sector: trends and opportunities](#). [online], 2021. 03. 31. Forrás: Diálogo Chino. [2022. 01. 27.]

²¹ [China's State Grid: Linking North and South of Brazil](#). [online], 2021. 08. 27. Forrás: Global Times. [2022. 01. 27.]

²² Tiffany HIGGINS: [Amazon's Belo Monte dam cuts Xingu River flow 85%; a crime, Indigenous say](#). [online], 2021. 03. 08. Forrás: news.mongabay.com. [2022. 01. 27.]

²³ Manuela ANDREONI: [China bets on wind and solar power in Brazil](#). [online], 2019. 08. 09. Forrás: Diálogo Chino. [2022. 01. 27.]

²⁴ Marcela AYRES: [China to announce billion-dollar investment in Brazilian port of Sao Luis](#). [online], 2019. 11. 13. Forrás: Reuters. [2022. 01. 27.]

²⁵ Janaína Camara da SILVEIRA: [Belt and Road Initiative embraces Brazil](#). [online], 2018. 08. 09. Forrás: China Daily. [2022. 01. 27.]

²⁶ [Brazil's Cosan to make iron-ore mining debut](#). [online], 2021. 08. 24. Forrás: Reuters. [2022. 01. 27.]

²⁷ Adriana Erthal ABDENUR– Maiara FOLLY– Maurício SANTORO: [What Railway Deals Taught Chinese and Brazilians in the Amazon](#). [online], 2021. 08. 04. Forrás: carnegieendowment.org [2022. 01. 28.]

²⁸ Richard KEMENY: [New Pará railway divides the state](#). [online], 2020. 03. 03. Forrás: Diálogo Chino. [2022. 01. 28.]

- Salvador-Itaparica híd: 2020-ban három kínai vállalat, a CCC, a CCC South America és a China Railway 20 közös megállapodást írtak alá, amelynek értelmében 1,2 milliárd dollár értékben felépítik és működtetik majd a Salvador-Itaparica közötti hidat. A 12 kilométer hosszú híd az előzetes tervek szerint 5 év alatt épül majd fel, és azt követően további 30 évig a befektető cégek üzemeltetik majd.²⁹ A híd pozitív hozadéka az lesz, hogy jelentősen lerövidül majd a menetidő Salvador városa és Itaparica között, továbbá több ezer brazil számára biztosít majd munkalehetőséget. Negatívumként kell azonban megemlíteni, hogy környezetvédelmi szakemberek szerint a híd felépítése jelentősen károsítani fogja a vízi élővilágot, kiemelve a zajszennyezés is károkat fog okozni.³⁰

Olajkitermelés

- A beruházások 2010-ben kezdődtek el, amikor a kínai Sinochem megvásárolta a Peregrino olajmező 40%-át 3 milliárd dollárért. A vállalat ezt követően 2013-ban 1,5 milliárd dollár értékben vásárolta fel a Petrobras birtokában lévő Parque das Conchas olajmező 35%-át. 2011-ben a Sinopec 5,2 milliárd dollár értékben megvette a portugál kezekben lévő Petrogal Brasil vállalat 30%-át, így jelentős kőolajmezőkhöz jutott. Az olajkitermeléshez- és szállításhoz köthető projektek 2004-ben kezdődtek meg. Az első jelentős beruházás a Sinopechez köthető, amely során közel 1.300 kilométer hosszan, 1,6 milliárd dollár értékben fektettek le vezetékeket.³¹ Emellett jelentős kölcsönökkel segíti az olajkitermelő vállalatokat: a kínai állam, a China Development Bank és a China Export-Import Bank közel 30 milliárd dollár értékben nyújtott támogatást a szektornak, legjelentősebb részét a Petrobrasnak.³²

Összegezve, azt a következtetést vonhatjuk le, hogy Kína Brazília számára jelentős kereskedelmi partner, illetve a dél-amerikai ország Peking elsősorú befektetési célpontja. A közel két évtizede töretlenül fejlődő gazdasági kapcsolatok jelentősek – legfőképp, ha csak a térség többi országához viszonyítjuk azokat – elsősorban az ország természeti adottságai miatt, aminek következtében várhatóan a jövőben is folytatódnak a kisebb-nagyobb mértékű kínai beruházások.

Kínai jelenlét Argentínában

Akárcsak Brazília, úgy Argentína esetében is jelentős kínai jelenlétről beszélhetünk. A gazdasági kapcsolatok felvirágzásának a kezdetét a 2000-es évek közepére tehetjük, amikor a kínai érdeklődés egyre jelentősebbé vált a mezőgazdasági termékek (elsősorban a szójabab és a különböző hústermékek), a lítiumkitermelés, illetve a kőolaj iránt. Az elmúlt közel másfél évtizedet vizsgálva azt a következtetést vonhatjuk le, hogy Kína Argentína számára jelentős kereskedelmi partner: mind az export-, mind pedig az import tekintetében Kína szerepel a második helyen az Egyesült Államok mögött.³³ A kínai érdeklődés az argentin nyersanyagok iránt az elmúlt másfél évtizedben nem változott jelentősen. Továbbra is a szójabab, a különféle hústermékek, illetve a kőolaj foglalja el a három vezető pozíciót, azonban ezek összértéke jóval alacsonyabb, mint amit Brazília esetében tapasztaltunk, ráadásul az elmúlt években csökkenő tendencia figyelhető meg a Kínába irányuló export tekintetében. Az argentin importot vizsgálva pedig növekvő tendencia látható, ami elsősorban a telekommunikációs és vegyipari termékek beszerzését jelenti.³⁴ Brazíliával ellentétben, Argentína esetében a külkereskedelmi mérleg negatív, mivel az import mértéke magasabb az exportnál.

²⁹ Chinese Construction Companies to Build USD 1.2Bn Sea Bridge in Brazil. [online], 2020. 11. 25. Forrás: clbrief.com [2022. 01. 28.]

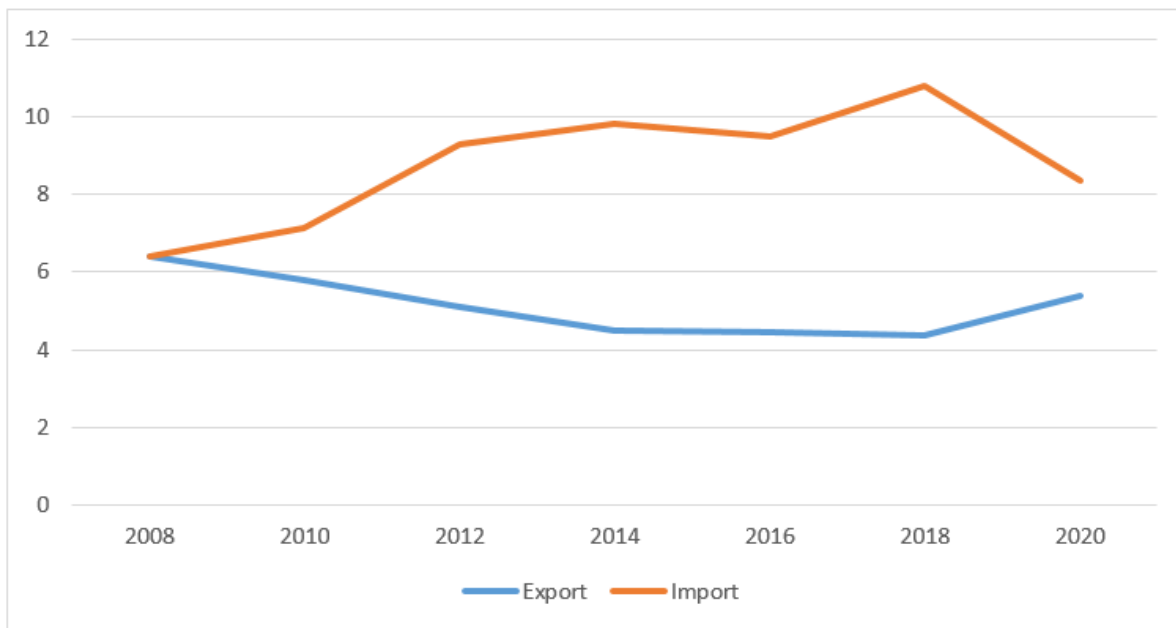
³⁰ Andréa BARRETTO: Chinese Project in Brazil is Criticized for its High Cost and Environmental Impact. [online], 2021. 04. 01. Forrás: dialogo-americas.com. [2022. 01. 28.]

³¹ Pedro Henrique Batista BARBOSA: Two Decades of Brazil-China Oil Cooperation: Investments and Infrastructure Projects. [online], 2021. Forrás: dusselpeters.com [2022. 01. 28.]

³² Rogério STUART– Margaret MYERS: Reimagining China-Brazil Relations Under the BRI: The Climate Imperative. [online], Forrás: cdn.cfr.org [2022. 01. 28.]

³³ Az argentin exportot vizsgálva az látható, hogy a Kínával folytatott export-kereskedelem hozzávetőlegesen 10-11%-ot tesz ki, míg az import esetében ez az arány 18% körül mozog.

³⁴ What does Argentina import from China? [online], 2020. Forrás: oec.world [2022. 02. 10.]

5. ábra: A teljes argentin export értéke Kínába, illetve a Kínából érkező import értéke 2008-2020 között milliárd dollárban kifejezve. Szerkesztette a szerző.³⁵

Kína azonban nemcsak fontos kereskedelmi partner, hanem fontos hitelező is. 2007-2019 között kínai bankok közel 17 milliárd dollár értékben nyújtottak kölcsönöket Argentínának, aminek területét az infrastruktúra tette ki, több mint 13 milliárd dollár értékben.³⁶ Mindemellett, Kína befektetőként is jelentős szerepet játszik Argentínában, amit a legfontosabb területeken ismét példákkal szemléltetnek.

Mezőgazdaság

- Ipari sertésletelepek létesítése: Mivel Kína jelentős felvevőpiacnak tekinthető az argentin hústermékek tekintetében, 2020-ban kezdődtek meg a tárgyalások Argentína és Kína között 25 új ipari sertésletelep létesítéséről. A 3,5 milliárd dolláros beruházás 2026-ra készülne el teljesen, ami jelentősen növelné az Argentínából Kínába exportált sertéshús mennyiségét és egyben értékét is.³⁷ Azonban az ipartelepek építésének kezdetéről egyelőre még nincsenek hírek, ugyanis az argentin lakosság jelentős része nem támogatja az elképzelést. Hiába növelné közel 2,5 milliárd dollárral az éves sertésexport értékét, és hozna létre közel 10.000 új munkahelyet a 25 új telep, túl nagy az egészségügyi és környezeti kockázata a létesítményeknek.³⁸
- Az elmúlt másfél évtizedben jelentős mértékben megnőtt a kínai kereslet az argentin mezőgazdasági termékek, elsősorban a szójabab, a kukorica és a búza iránt. A kínai Chongqing Grain Group sikeresen felvásárolt több, mint 230.000 hektárnyi földet Chaco és Córdoba tartományban 1,6 milliárd dollár értékben. A Heilongjiang Beidahuang Nongken Group szintén beszállt a felvásárlásokba,

³⁵ A felhasznált adatok forrása: [What does Argentina import from China?](#) [online], 2020. Forrás: oec.world [2022. 07. 16.] és [Where does Argentina export to?](#) [online], 2020. Forrás: oec.world [2022. 07. 16.]

³⁶ [China – Latin America Finance Database.](#) [online], Forrás: thedialogue.org [2022. 01. 27.]

³⁷ Dipanjan Roy CHAUDHURY: [Anti-China protests rise again in Argentina, the recipient of maximum Chinese FDI in Latin America.](#) [online], 2020. 11. 18. Forrás: The Economic Times. [2022. 02. 10.]

³⁸ Számos NGO és környezetvédő szervezet tiltakozott a sertésletelepek megépítése ellen. Ahhoz, hogy 25 új, hatalmas méretű telepet létre tudjanak hozni további erdőirtásoknak kell megtörténnie. Továbbá az egészségügyi kockázatokról sem szabad elfeledkezni. A szennyezés és az esetleges betegségek, vírusok terjedésének a veszélye jelentősen növekedne az országban. Mindemellett megemlítendő az is, hogy az új telepek nem szolgálnának ki belső piaci igényeket, tehát kizárólag exportra termelnének, ami az argentin lakosok szerint már csak azért sem elfogadható, hiszen az állatokat az általuk megtermelt kukoricával és más mezőgazdasági termékekkel etetnék. Lásd: Fermín KOOP: [Chinese pork investment sparks criticism in Argentina.](#) [online], 2020. 09. 20. Forrás: Diálogo Chino. [2022. 02. 10.]

miután 300.000 hektárnyi területet vásárolt meg Rio Negro tartományban 1,5 milliárd dollár értékben. Mindhárom területen a már említett mezőgazdasági termények előállítására van lehetősége a kínai befektetőknek, amivel biztosítani tudja a szükségletek bizonyos részét az anyaországban.³⁹

Bányászat

- A bányászatot vizsgálva elsősorban a lítium- és aranybányászatról érdemes említést tenni, amelyek esetében számos beruházás és kölcsön érkezett Argentínába kínai vállalatoktól és állami bankoktól. 2017-ben a Shandong Gold vállalat megvásárolta a legfontosabb argentin arany- és ezüstbánya, a Veladero használati jogának az 50%-át közel 1 milliárd dollárért, illetve további 140 millió dollár értékben tervez újabb beruházásokat, hogy 2030-ig működőképes maradjon a bánya.⁴⁰ 2020-ban a kínai Hanaq megvásárolta az Ochre Mining vállalatot, amely La Rioja tartományban bányászik aranyat. A Hanaq emellett négy lítiumbányászattal felelős programot is felügyel Chubut tartományban.⁴¹ Ami pedig a lítium bányászatot illeti, az egyik legjelentősebb beruházásra 2019-ben került sor, amikor a Ganfeng 160 millió dollárt fizetett, hogy 50%-os részesedést szerezzen a Caucharí-Olaroz bánya tekintetében. Később még 400 millió dollárt fektettek be, ami a további beruházásokat fogja fedezni Jujuy tartományban.⁴²

Energiaszektor

- A Córdor Cliff és La Barrancosa gátak (Kirchner-Cepernic gátak): 2013-ban három vállalat, a kínai Gezhouba Group Corporation, és az argentin Hidrocuyo, illetve az Electroingeniería nyerte meg a pályázatot a két óriásgát felépítésére a Santa Cruz folyón. A projekt összértéke több, mint 4,7 milliárd dollár, aminek 85%-át a kínai befektetők finanszírozzák.⁴³ Az eredeti szerződés szerint 2019-re kellett volna befejezni a munkálatokat, azonban 2016-ban az argentin legfelsőbb bíróság leállította a projektet, mivel úgy találta, nem felel meg a környezetvédelmi előírásoknak.⁴⁴ A korábbi argentin elnök, Mauricio Macri beavatkozásával azonban újra megindult a kivitelezés. A korábbi 11 turbina helyett végül csak 8-at építenek, illetve a gátak magasságát is csökkentették a környezeti károk mérséklése érdekében. A munkálatok jelenleg is zajlanak, azonban számos környezetvédelmi szervezet továbbra is tiltakozik a gátak felépítése ellen, mondván, hogy jelentős károkat okoz az ökoszisztémában (kiemelve a csuklyás vöcsköt, amely a környező területeken őshonos).⁴⁵

Infrastruktúra

- Vasútfejlesztési projektek: 2020. december 11-én négy megállapodást kötött a két ország, amelyek összértéke 4,7 milliárd dollár. Négy kínai cég⁴⁶ fog meghatározó szerepet játszani az argentin vasúti közlekedés fejlesztésében és fellendítésében. A megállapodások értelmében az ország északi részén fekvő Belgrano Cargas vasútvonal helyreállítása 800 millió dollárba fog kerülni, míg a San Martín Cargas vasútvonal újraindítása több mint 2,5 milliárd dollárba. Emellett az ország déli részén közlekedő Norpatagonico vasútvonal felújítása közel 800 millió dollár értékű lesz, illetve a fővárost, Buenos Airest és 13 másik tartományt összekötő vasútvonal szintén 500 millió dolláros beruházás-

³⁹ Leonardo E STANLEY: China's OFDI in Argentina. In: Enrique Dussel Peters (szerk.): China's Foreign Direct Investment in Latin America and the Caribbean. Universidad Nacional Autónoma de México. 2019. 133. o.

⁴⁰ [Las empresas de China y Japón que invierten en activos mineros de Chile y Argentina](#). [online], 2020. 02. 10. Forrás: bnamericas.com [2022. 02. 10.]

⁴¹ Benjamin GEDAN– Verónica URIBE-KESSLER– Joey ZHOU: [From Beijing to Buenos Aires](#). [online], 2021. 10. 22. Forrás: Wilson Center. [2022. 02. 10.]

⁴² [Las empresas de China y Japón que invierten en activos mineros de Chile y Argentina](#). [online], 2020. 02. 10. Forrás: bnamericas.com [2022. 02. 10.]

⁴³ Sebastián PENELLI: [Radiografía de las inversiones chinas en energía argentina](#). [online], 2020. 09. 07. Forrás: ambito.com. [2022. 02. 12.]

⁴⁴ Andrés NAPOLI– María Marta PAOLA: [Argentina suspends Patagonia dams](#). [online], 2017. 01. 23. Forrás: Diálogo Chino. [2022. 02. 12.]

⁴⁵ Tais Gadea LARA: [New Argentina government reactivates controversial Patagonia dams](#). [online], 2020. 02. 25. Forrás: Diálogo Chino. [2022. 02. 12.]

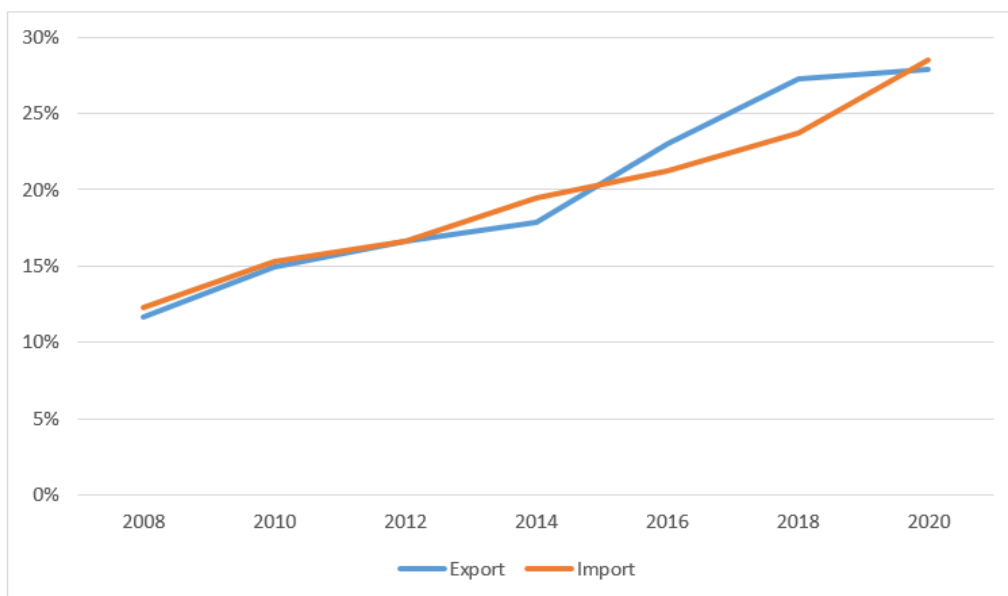
⁴⁶ China Railway Construction Corporation (CRCC), China Machinery Engineering Corporation, CRRC Corporation Limited és a Yutong.

ban részesül. A projektek már megkezdődtek, amelyek több tízezer munkahelyet teremtettek eddig, és amennyiben sikeresen befejeződnek, úgy jelentősen csökkenthetik majd az utazási költségeket az országon belül.⁴⁷

Összegezve, az a megállapítás vonható le, hogy Argentína fontos kereskedelmi és befektetési partnere Kínának: a kínai nagyvállalatok jelentős beruházásokat hajtottak végre az elmúlt másfél évtizedben, amellyel a cél egyrészt a kínai nép ellátása a szükséges nyersanyagokkal, illetve a gazdasági befolyás növelése a dél-amerikai térségben. Tekintettel arra, hogy az országban baloldali kormány van hatalmon, nem valószínű, hogy a két fél között a kapcsolatok romlásnak indulnának a következő években.

Kínai jelenlét Peruban

Kína egyik legfontosabb partnere a dél-amerikai kontinensen Peru. Az Andok-menti ország 2008-ban erősítette meg a gazdasági kapcsolatait Kínával, miután stratégiai partnerségi megállapodást kötöttek, ami végül 2009-ben a Peru Kína Szabadkereskedelmi Megállapodáshoz vezetett. Ettől kezdve rohamos fejlődésnek indultak a két fél közötti kapcsolatok, aminek az eredménye már 2011-re kézzelfoghatóvá vált, ugyanis az Egyesült Államokat megelőzve Kína vált Peru elsősorú kereskedelmi partnerévé. Mindemellett 2014-re már 120 kínai vállalatot jegyeztek be ezek különböző szektorokban, úgymint a bányászat, energia, mezőgazdaság vagy infrastruktúrafejlesztés területén működnek.⁴⁸ A két ország közötti kapcsolatok 2019-ben tovább mélyültek, amikor Peru csatlakozott az Egy Övezet Egy Út Kezdeményezéshez, ami számos újabb kínai beruházáshoz vezetett.⁴⁹

6. ábra: A Peruból Kínába exportált, és a Kínából importált termékek százalékos aránya 2008-2020 között. Szerkesztette a szerző.⁵⁰

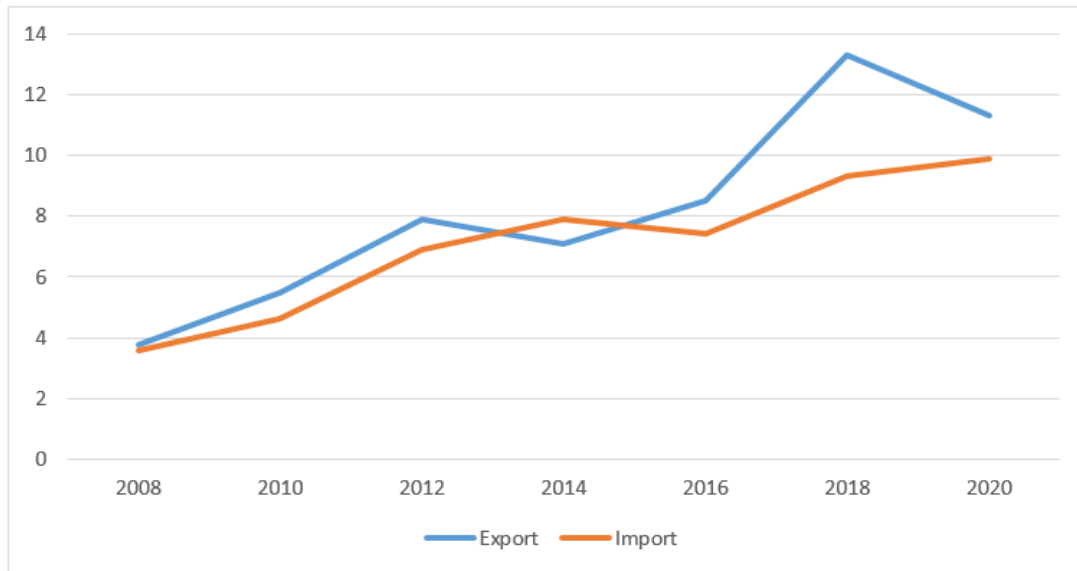
⁴⁷ Chinese companies, Argentina further railway cooperation with four new deals. [online], 2020. 12. 12. Forrás: Xinhuanet.com. [2022. 02. 12.]

⁴⁸ Cynthia SANBORN– Victoria CHONN: Chinese Investments in Peru’s Mining Industry: Blessing or Curse? [online], 2015. Forrás: bu.edu [2022. 02. 16.]

⁴⁹ Nadia Urriola CANCHARI– María Osterloh MEJÍA– Xiangzheng DENG: The impact of Chinese Foreign Direct Investment on economic growth of Peru: a short and long run analysis. [online], 2020. Forrás: lajtp.uchile.cl [2022. 02. 16.]

⁵⁰ A felhasznált adatok forrása: Where does Peru import from? [online], 2020. Forrás: oec.world. [2022. 07. 16.] és Where does Peru export to? [online], 2020. Forrás: oec.world. [2022. 07. 16.]

A két fél között az export-import arányokat vizsgálva azt látjuk, hogy Peru számára Kína tekinthető az elsődleges partnernek, hiszen export-kereskedelmük közel 30%-át, import-kereskedelmük 28%-át bonyolítják az ázsiai országgal.⁵¹ A legfontosabb kiviteli cikkek a különböző ércek (réz, ólom), amelyek az export több, mint 60%-át teszik ki.⁵² Az import esetében Peru esetében is a telekommunikációs eszközök szerepelnek az első helyen, amelyet a fémek és a textilárúk követnek.⁵³

7. ábra: A teljes perui export értéke Kínába, illetve a Kínából érkező import értéke 2008-2020 között milliárd dollárban kifejezve. Szerkesztette a szerző.⁵⁴

A két ország közti jó kapcsolatokat támasztja alá az is, hogy az elmúlt másfél évtizedben jelentős mértékben nőtt a perui export összértéke, ami a folyamatosan bővülő és mélyülő kapcsolatoknak köszönhetően valószínűleg a következő években sem fog negatív irányba elmozdulni.⁵⁵ Kína azonban természetesen befektetőként is jelen van az országban. 2005 óta közel 30 milliárd dollárnyi befektetés érkezett Peruba, ami Brazília mögött a második helyre helyezi az országot a beérkezett befektetések rangsorában.⁵⁶ Ezek nagyobb része a bányászatba (közel 50%) irányult, amit az energiaszektor követett.⁵⁷ A kínai beruházások közül az alábbiak bizonyultak/bizonyulnak meghatározónak.

Bányászat

- Toromchoi rézbánya projekt: 2007-ben a kínai Chinalco vállalat 790 millió dollár értékben átvette a bánya irányítását és használatának jogát. Az elmúlt másfél évtizedben közel 6 milliárd dollár értékben történt kínai befektetés a bányába. A bánya nem csak a hatalmas összegű beruházások, illetve kiterjedt mérete miatt jelentős, hiszen a toromchoi projekt egy zöldmezős beruházás, amely az első a külföldi kínai bányászati beruházások történelmében.⁵⁸ 2013 decemberében kezdődtek meg a bányászati munkák, azonban számos probléma merült fel mind az építkezés, mind pedig a használatba állás után. Morococha település lakosait, mintegy 5.000 főt kitelepítettek, mivel a falu alatt jelentős mennyiségben található réz, amit a bánya bővítésével felszínre hoztak volna. Annak

⁵¹ [Where does Peru import from?](#) [online], 2020. Forrás: oec.world. [2022. 02. 16.]

[Where does Peru export to?](#) [online], 2020. Forrás: oec.world. [2022. 02. 16.]

⁵² [What does Peru export to China?](#) [online], 2020. Forrás: oec.world. [2022. 02. 16.]

⁵³ [What does Peru import from China?](#) [online], 2020. Forrás: oec.world. [2022. 02. 16.]

⁵⁴ A felhasznált adatok forrása: [Where does Peru import from?](#) [online], 2020. Forrás: oec.world. [2022. 07. 16.] és [Where does Peru export to?](#) [online], 2020. Forrás: oec.world. [2022. 07. 16.]

⁵⁵ [What does Peru export to China?](#) [online], 2020. Forrás: oec.world. [2022. 02. 16.]

⁵⁶ TREVISAN: [Trade, Investment, Technology, and Training Are China's Tools to Influence Latin America](#) i. m.

⁵⁷ [China Global Investment Tracker.](#) [online], Forrás: aei.org [2022. 02. 17.]

⁵⁸ Lin ZHU: [Toromocho Copper Mine Project.](#) [online], 2021. 03. 31. Forrás: The Peoples Map. [2022. 02. 17.]

érdekében, hogy a lakosság könnyebben tudjon új otthon után nézni, a Chinalco 12 kilométerre az eredeti településtől épített egy új várost, ahová Morococha lakói beköltözhetnek. A váltás azonban nagyon sokaknak nem volt sikeres. Az új városban nincsenek üzletek, nincs munkalehetőség, így egyre többen költöznek el onnan.⁵⁹ A bánya működése sem indult zökkenőmentesen, mivel három hónappal a munkálatok megkezdése után felfüggesztették a bányászatot, miután a perui környezetvédelmi ügynökség úgy találta, hogy a savas szennyvíz jelentős mértékben szennyezi a környező tavakat. A problémát a hirtelen lezúduló jelentős mennyiségű csapadéknak tulajdonították, azonban napokon belül orvosolták új vízelvezető rendszerek létesítésével.⁶⁰

- Las Bambas rézbánya: 2014-ben 7 milliárd dollárt fizetett a kínai tulajdonban lévő MMG Ltd. vállalat a Las Bambas rézbánya projekt keretében. A bánya 2016-ban kezdte meg működését, azonban a megnyitás óta folyamatos blokádok, sztrájkok nehezítik a munkálatokat. A környező területeken élő közösségek a romló életkörülmények, az alacsony bérek és a munkalehetőségek hiánya miatt hátráltatják a bányászatot.⁶¹ 2022 februárjában az MMG arra az elhatározásra jutott, hogy beszünteti a munkálatokat a térségben a folyamatos sztrájkok miatt. A beszüntetés nem mondható meglepőnek, tekintettel arra, hogy a 2016-os megnyitás óta több, mint 400 napon keresztül nem tudtak a munkások dolgozni a különböző akadályozó tényezők miatt.⁶² Az, hogy mi lesz a bánya sorsa a jövőben, egyelőre nem tisztázott, illetve az sem, hogy az MMG visszatér-e a térségbe és folytatja-e a megkezdett munkálatokat. Fontos megjegyezni, hogy mindkét félnek érdekében állna a meg egyezés, hiszen az MMG jelentős profitot termel, ami a perui GDP 1%-át teszi ki.⁶³

Infrastruktúra

- Chancay kikötő: A kínai Cosco Shipping Ports 2019-ben vásárolta meg a kikötő részvényeinek a 60%-át, amely így a perui Volcan bányászati vállalattal közösen építi azt a kikötőt, amely a tervek szerint az ázsiai konténerhajók elsődleges állomása lesz. A háromlépcsős projekt összértéke nagyjából 3 milliárd dollárt tesz ki, és az előzetes várakozások szerint 2023 végére, 2024 első harmadára lesz teljesen kész.⁶⁴ Ahogy az ország korábbi elnöke, Martín Vizcarra nyilatkozott a kikötővel kapcsolatban, a cél, hogy „az új kikötő Dél-Amerika csomópontjává váljon, és központként szolgáljon a dél-amerikai-ázsiai kereskedelemben.”⁶⁵ Azonban a kikötő építése és a körülötte zajló munkálatok nem problémamentesek. A kikötő közvetlen szomszédságában található egy közel 60.000 lélekszámú település, amely jelentős károkat szenved a nagyszabású építkezések miatt. A közelben lévő házak falai károsodtak az ásatási munkálatok és kisebb robbanások rezgéseinek következtében. Továbbá a környezeti problémák kérdése is jelentős, hiszen a munkálatok során a növény- és állatvilág is károkat szenvedhet.⁶⁶ A munkálatok azonban jelenleg is zajlanak.

Összességében megállapítható, hogy Peru is fontos partnere Kínának. Az elmúlt másfél évtizedben számos projekt és beruházás valósult meg, továbbá jelenleg is folynak a kivitelezések több kínai befektetés kapcsán. Fontos megjegyezni, hogy Peru tagja az Egy Övezet Egy Út Kezdeményezésnek, továbbá 2021-ben baloldali elnököt választottak meg, ami elősegítheti, hogy tovább mélyüljenek a kétoldalú kapcsolatok a felek között.

⁵⁹ Gonzalo TORRICO: [The Chinese mining giant and the ghost town](#). [online], 2018. 12. 05. Forrás: Diálogo Chino. [2022. 02. 17.]

⁶⁰ SANBORN – CHONN: [Chinese Investments in Peru's Mining Industry: Blessing or Curse?](#) i. m.

⁶¹ [Tensions rise again against Peru's Las Bambas mine, despite latest deal](#). [online], 2022. 01. 07. Forrás: Reuters. [2022. 02. 17.]

⁶² Cecilia JAMASMINE: [MMG to halt Las Bambas copper mine amid fresh blockade](#). [online], 2022. 02. 07. Forrás: mining.com [2022. 02. 17.]

⁶³ [Peru community plans to restart blockade of mine road amid truce](#). [online], 2022. 02. 14. Forrás: AlJazeera. [2022. 02. 17.]

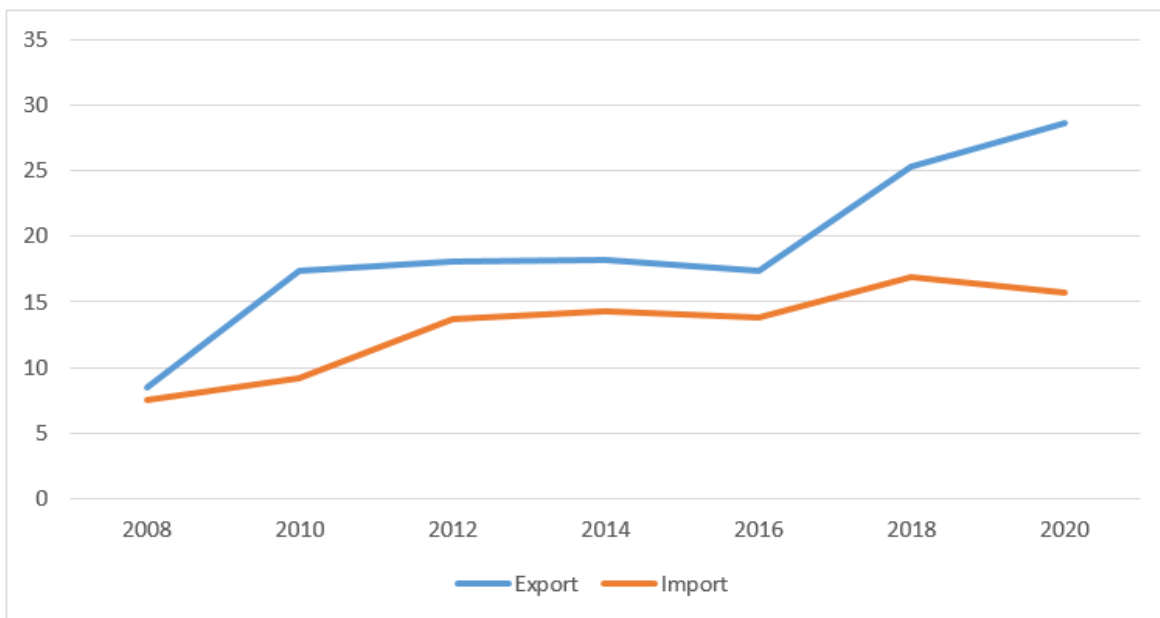
⁶⁴ [Works on Chancay port terminal advancing with US\\$190mn investments in 2021](#). [online], 2021. 06. 26. Forrás: bnamericas.com [2022. 02. 17.]

⁶⁵ [Naviera china Cosco y Volcan construirán puerto de US\\$3.000 mlls. en Chancay](#). [online], 2019. 01. 23. Forrás: elcomercio.pe. [2022. 02. 17.]

⁶⁶ Leslie Moreno CUSTODIO: [Peru's new Chancay mega-port shakes a village to its core](#). [online], 2021. 05. 20. Forrás: Diálogo Chino. [2022. 02. 17.]

Kínai jelenlét Chilében

Chile Dél-Amerika egyik legfejlettebb országa, mindemellett Kína egyik kulcsfontosságú gazdasági partnere is. A chilei kínai kapcsolatok alakulása mutatja az egyik legnagyobb váltást a kétoldalú kapcsolatok tekintetében. A 2000-es évek kezdetén Chile elsősorú kereskedelmi partnerének az Egyesült Államok számított, hiszen Chile importjának közel 20%-a érkezett az Államokból, míg a chilei export 16%-ának volt a célpontja.⁶⁷ A gazdasági világválság idején kezdtek jelentősen megerősödni a kapcsolatok Kína és Chile közt. 2008-ban a chilei export 13%-át tette ki a Kínával folytatott kereskedelem, ez azonban 2009-re már 23%-ra, 2019-re pedig 32%-ra nőtt. Megállapítható, hogy mára már Kína számít Chile elsősorú kereskedelmi partnerének, a dél-amerikai állam exportjának a 38%-a, importjának több, mint egynegyede zajlik Kínával.⁶⁸ Chile a Föld legnagyobb réz exportőre, így az export közel 70%-át az teszi ki, aminek a legnagyobb felvásárlója természetesen Peking.⁶⁹ A két fél között az elmúlt másfél évtizedben jelentősen nőtt a chilei export összértéke, ami a kapcsolatok mélyülése mellett annak is köszönhető, hogy az ország 2018-ban csatlakozott az Egy Övezet Egy Út Kezdeményezéshez, amely jelentős beruházásokhoz és gazdasági elköteleződéshez vezetett.⁷⁰ Ami az importot illeti, akárcsak a korábban vizsgált országok esetében, itt is a telekommunikációs eszközök állnak az első helyen, amelyet a textilárúk és nehézipari termékek követnek.⁷¹

8. ábra: A teljes chilei export értéke Kínába, illetve a Kínából érkező import értéke 2008-2020 között milliárd dollárban kifejezve. Szerkesztette a szerző.⁷²

A kereskedelmi mutatók látványos emelkedése mellett a befektetések is nőttek. 2021-ig Kína több mint 15 milliárd dollárt fektetett be, aminek 90%-át a bányászat és az energiaipar tette ki.⁷³ Mindemelett

⁶⁷ [Where does Chile import from?](#) [online], 2000. Forrás: oec.world. [2022. 02. 18.]

[Where does Chile export to?](#) [online], 2000. Forrás: oec.world. [2022. 02. 18.]

⁶⁸ [Where does Chile import from?](#) [online], 2020. Forrás: oec.world. [2022. 02. 18.]

[Where does Chile export to?](#) [online], 2020. Forrás: oec.world. [2022. 02. 18.]

⁶⁹ [What does Chile export to China?](#) [online], 2020. Forrás: oec.world. [2022. 02. 18.]

⁷⁰ Dave SHERWOOD: [Chile to join China's Belt and Road Initiative.](#) [online], 2018. 11. 01. Forrás: Reuters. [2022. 02. 18.]

⁷¹ [What does Chile import from China?](#) [online], 2020. Forrás: oec.world. [2022. 02. 18.]

⁷² A felhasznált adatok forrása: [Where does Chile import from?](#) [online], 2020. Forrás: oec.world. [2022. 07. 16.] és [Where does Chile export to?](#) [online], 2020. Forrás: oec.world. [2022. 07. 16.]

⁷³ [China Global Investment Tracker.](#) [online], Forrás: aei.org [2022. 02. 17.]

fontos kiemelni az *InvestChile* programot, amely keretében 2021-ig közel 6 milliárd dollár értékben hoztak létre különféle projekteket.⁷⁴

A legjelentősebb kínai beruházások az alábbiak voltak Chilében.

Bányászat

- Az egyik legjelentősebb megegyezés a bányászati szektort tekintve 2019-ben született meg, amikor a kínai Tianqi Lithium Corp 4 milliárd dollár értékben megvásárolta a chilei lítium bányászati óriás, az SQM 23,7%-át. Az üzlet mind gazdasági, mind pedig stratégiai szempontból is jelentősnek mondható, ugyanis a lítium az elektromos járművek akkumulátorainak egyik legfontosabb alapanyaga.⁷⁵

Energiaszektor

- A kínai jelenlét, illetve a befektetések összege jelentős a chilei energiaszektorban. Számos nagyösszegű beruházás történt az elmúlt néhány évben, aminek következtében a chilei energiaszektor kínai beruházásoknak való kitettsége nőtt. Például 2018-ban a kínai Southern Power Grid vállalat megvásárolta Chile legnagyobb energiaszállító cégének, a Transelec-nek, a 27,7%-át 1,3 milliárd dollárért. Ezzel a cél az volt, hogy az országban található napelemtelepeket kiterjesszék jelentősebb, nemzeti méretűvé.⁷⁶ Ezt követően 2019-ben jelentették be, hogy a kínai tulajdonban lévő State Grid vállalat 2,2 milliárd dollár értékben megvásárolta Chile harmadik legnagyobb energiaszolgáltatóját, a Chilquinta Energia vállalatot. A megállapodás értelmében a State Grid megszerezte a Sempra Energy 100%-át, amely a kivitelezésért és infrastruktúráért felelős, illetve az Eletrans SA 50%-át, amely a villamosenergiái-létesítmények üzemeltetésért és működtetéséért felelős.⁷⁷ Ezt követően 2020-ban szintén a State Grid került a figyelem középpontjába, amikor 3 milliárd dollár értékben megvásárolta a Compañía General de Electricidad SA energiaszolgáltatót. Chile legnagyobb energiaszolgáltatója az ország lakosságának közel felét szolgálta ki árammal.⁷⁸ A megállapodások megkötésével Kína a chilei energiaszolgáltató-infrastruktúra közel 60%-át birtokolja, aminek következtében jelentős függőség alakult ki.⁷⁹
- Antipodas projekt: 2022-ben látott napvilágot az az elképzelés, miszerint Chile és Ázsia (elsősorban Kína) között szükség van egy óceán alatti vezetékre, amelyen keresztül energiát lehets exportálni a dél-amerikai államból. A tervszerint a 20.000 km hosszú vezeték az Atacama sivatagban előállított áramot fogja továbbítani Kína irányába. A projekt azonban már most rengeteg problémával néz szembe, amely közül talán elsősorban az anyagi részt szükséges kiemelni. 2022-ben, egy 1 kilométer hosszú vezeték kiépítése nagyjából 1-3 millió dollárba kerül. A tervszerint hozzávetőlegesen 20.000 km hosszú lenne a kiépítendő szakasz, aminek finanszírozása semmilyen körülmény között nem kivitelezhető.⁸⁰

Infrastruktúra

- 2020-ban a China Railway Construction Corporation vállalat nyerte el a Talca-Chillán közti 5-ös autópályát megépítését és kivitelezését több mint 800 millió dollár értékben.⁸¹ A 195 km hosszú útszakasz megépítése 2021-ben kezdődött el, és az előrejelzések szerint nagyjából havonta 350-500

⁷⁴ Odette MAGNET: [Chinese investment in Chile sparks opportunities, concerns](#). [online], 2021. 09. 03. Forrás: Aljazeera. [2022. 02. 18.]

⁷⁵ Fabian CAMBERO: [China's Tianqi agrees truce in battle over Chilean lithium miner SQM](#). [online], 2019. 04. 11. Forrás: Reuters. [2022. 02. 18.]

⁷⁶ [China Stakes Its Claim in Latin American Energy: What It Means for the Region, the U.S. and Beijing](#). [online], 2021. 02. 10. Forrás: iamericas.org. [2022. 02. 18.]

⁷⁷ David Nogales TOLEDO: [La china State Grid se impone a Enel y se queda con Chilquinta en el mayor negocio del año en Chile](#). [online], 2019. 10. 14. Forrás: La Tercera. [2022. 02. 18.]

⁷⁸ GUSTAVO ORELLANA: [CGE tiene nuevo dueño: china State Grid acuerda compra de la mayor distribuidora eléctrica chilena](#). [online], 2020. 11. 13. Forrás: La Tercera. [2022. 02. 18.]

⁷⁹ [China Stakes Its Claim in Latin American Energy: What It Means for the Region, the U.S. and Beijing](#). [online], 2021. 02. 10. Forrás: iamericas.org. [2022. 02. 18.]

⁸⁰ Lorena GUZMÁN: [Chile wants to build an underwater cable to export energy to Asia. Can it?](#) [online], 2022. 01. 13. Forrás: Diálogo Chino. [2022. 02. 18.]

⁸¹ Juan Manuel VILLAGRÁN– Carolina PIZARRO: [Inversión china alista 17 nuevos proyectos en Chile](#). [online], 2020. 11. 28. Forrás: La Tercera. [2022. 02. 18.]

ember számára biztosít majd munkalehetőséget.⁸² Mindemelett ugyanez a vállalat fog részt venni a 7-es számú metróvonal felújításában a fővárosban, Santiagóban. A projekt keretében 37 új szerelvény gyártása lesz a középpontban, amellyel 1.250 személy szállítására lesznek képesek a kocsik minden indulással.⁸³ Kórházak építéséről szóló beruházásokat is elnyert a kínai China Road and Bridge Corporation. A projekt keretein belül 3 kórházat építenek 220 millió dollár értékben.⁸⁴ A következő években is várható további jelentős kínai beruházások az infrastruktúra területén, 2024 végéig 14 milliárd dollár értékben szeretne befektetni Kína ebbe a szektorba, elsősorban a China Harbour Engineering, illetve a China Road and Bridge Company keretein belül.⁸⁵

Összességében Chile az elmúlt másfél évtizedben jelentős gazdasági partnerévé vált Kínának. A réz exportja jelenti a két fél közötti kapcsolatban a leglényegesebb pontot, ami a kínai beruházások miatt nem valószínű, hogy csökkenni fog. 2021 végén baloldali elnököt választottak Chile élére Gabriel Boric személyében, aki minden bizonnyal nem fogja gyengíteni a kapcsolatokat a két ország közt.

Kínai jelenlét Venezuelában

A kínai venezuelai kapcsolatok megerősödését a XX. század legvégére, a XXI. század elejére tehetjük, Hugo Chávez elnökségének (1993-2013) kezdetére. Chávez felismerte, hogy az amerikai gazdasági függést csak úgy lehet csökkenteni, ha elköteleződik más, elsősorban baloldali ideológia által vezérelt államok irányába. Így vált fokozatosan Kína Venezuela egyik legfontosabb térségbeli partnerévé az elmúlt két évtizedben. A két ország közti kapcsolatok 2007-ben mélyültek el, amikor létrehozták a China – Venezuela Joint Fundot (FCCV). Ennek értelmében a Kínai Fejlesztési Bank és a Venezuelai Nemzeti Fejlesztési Alap pénzügyi támogatást nyújtott a gazdasági és társadalmi fejlődés előmozdítása érdekében. A kölcsönök összértéke meghaladta az 50 milliárd dollárt, amelynek legnagyobb része a szénhidrogén-kitermelésbe folyt be. A kölcsönökért cserébe Venezuela kőolajat exportált Kínába. A kétoldalú kapcsolatok 2011-2014 között voltak a legjelentősebbek, azonban ezt követően fokozatosan csökkent a venezuelai fizetőképesség és a kínai kölcsönök is megcsappantak.⁸⁶

A kereskedelmi kapcsolatok 2011-2014 között voltak a legintenzívebbek.⁸⁷ Ezen időszak alatt a teljes venezuelai export értéke 10-15 milliárd dollár között mozgott, azonban 2019-re már az 5 milliárd dollárt sem érte el. Jelentős kereskedelmi termék már közel két évtizede a kőolaj, illetve vasszarmazékok.⁸⁸ A Kínából importált termékek összértéke is ez idő alatt volt a legmagasabb, 6-9 milliárd dollár között mozogva, 2020-ra ez is jelentősen lecsökkent, 1,5 milliárd dollárra.⁸⁹

A kereskedelmi mutatók mellett mindenképp érdemes megemlíteni a kölcsönöket és befektetéseket is. Venezuela az elmúlt két évtizedben közel 70 milliárd dollár értékben kapott támogatásokat Kínától, ezek 92%-a kölcsönök formájában érkezett az országba.⁹⁰ Az elmúlt évtizedben a 17 beérkezett kölcsön-megállapodás közül 12 az energiaszektorra vonatkozott, elsődlegesen a szénhidrogén-szektorba 55 milliárd

⁸² [Route 5: Talca-Chillan](#). [online]. Forrás: gvip.io [2022. 02. 18.]

⁸³ Tamara ROJAS: [Metro de Santiago inicia licitación para los trenes de futura Línea 7](#). [online], 2021. 01. 29. Forrás: biobiochile.cl [2022. 02. 18.]

⁸⁴ VILLAGRÁN – PIZARRO: [Inversión china alista 17 nuevos proyectos en Chile](#). [online] i. m.

⁸⁵ Evan ELLIS: [Chinese advances in Chile](#). [online], 2021. 03. 02. Forrás: theglobalamericans.org. [2022. 02. 18.]

⁸⁶ 2010-ben az olaj ára növekedésnek indult, ami a venezuelai kormánynak, illetve a venezuelai állami tulajdonú kőolaj- és földgázipari társaság (Petróleos de Venezuela, S.A – PDVSA) számára pozitívan hatott. A kínai állam korábban nem látott mennyiségű pénzt fektetett az országba, cserében azért, hogy megemlíjk a naponta exportált kőolaj mennyiségét. 2014-től azonban egy általános árcsökkenés következett be, ami kihatott az exportra is. Az árcsökkenés következtében egyre többet kellett volna exportálni ahhoz, hogy fedezni tudják a kölcsönöket, azonban a PDVSA nem volt képes kitermelni akkora mennyiséget naponta, hogy erre képes legyen. Lásd: [The China Deals: Agreements that have undermined Venezuelan democracy](#). [online], 2020. 08. Forrás: Transparencia.org.ve. [2022. 02. 19.]

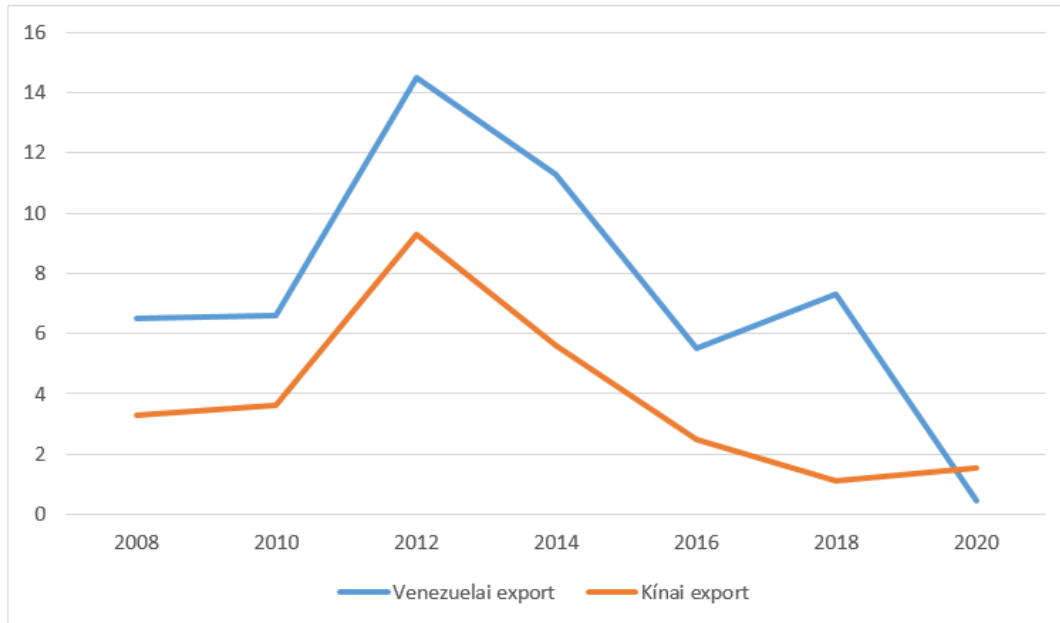
⁸⁷ Fontos megjegyezni, hogy ezen időszakot követően vezetett be az Egyesült Államok különböző szankciókat a venezuelai kőolaj-exportra, ráadásul az ország évek óta komoly belpolitikai és gazdasági nehézségekkel is küzd. A kivetett szankciók számos, befolyásos venezuelai személyt, és a venezuelai államhoz tartozó vállalatot érintettek, mint a PDVSA-t. Lásd: [Venezuela-Related Sanctions](#) [online]. Forrás: U. S. Department of the Treasury. [2022. 07. 17.]

⁸⁸ [What does Venezuela export to China?](#) [online], 2020. Forrás: oec.world [2022. 02. 19.]

⁸⁹ [China Product Exports to Venezuela in US\\$ Thousand 2008-2019](#). [online], Forrás: wits.worldbank.org. [2022. 02. 19.]

⁹⁰ [The China Deals: Agreements that have undermined Venezuelan democracy](#). [online] i. m.

dollár értékben.⁹¹ Ami a befektetéseket illeti, 1999-től kezdődően több mint 6 milliárd dollár értékben fektettek be a kínai vállalatok és bankok.⁹² Venezuela pedig 2018-ban csatlakozott az Egy Övezet Egy Út Kezdeményezéshez.⁹³

9. ábra: A teljes venezuelai és kínai export értéke milliárd dollárban kifejezve 2008-2020. Szerkesztette a szerző.⁹⁴

A legjelentősebb beruházások az alábbiak voltak:

Energiaszektor

- A két ország közti kapcsolatok a 2000-es évek közepétől kezdve mélyültek el, amikor létrehozták az FCCV-t. 2008-ban jött létre a Sinovensa, egy kínai venezuelai közös társulás, amelynek célja az olajkitermelés bővítése volt az Orinoco-öv területén, amely a Föld egyik legnagyobb olajmezője. Az elmúlt másfél évtized során hozzávetőlegesen 50 milliárd dollárnyi kölcsönt kapott a szektor. 2013-ban 4 milliárd dollárt kapott a vállalat, hogy 105.000 hordóról 330.000 hordóra növeljék a napi kitermelt kőolaj mennyiségét. Ezt azonban nem sikerült teljesíteni, így 2016-ban újabb kölcsön érkezett, aminek célja már sokkal visszafogottabb volt: 160.000-ről napi 230.000 hordóra növelni a naponta exportált olaj mennyiségét. Azonban ezt sem sikerült elérni, sőt 2018-ra a termelés nagyjából 20%-kal visszaesett. 2019-ben a vállalat bejelentette, hogy 165.000-re emeli a napi exportot, ez azonban továbbra is sokkal kevesebb a 2013-ban elfogadott mennyiségnél. 2019 szeptemberében a China National Petroleum Corporation, amely a részvények 49,9%-át birtokolta, bejelentette, hogy leállítják a Sinovensa projekt bővítését és finanszírozását, mivel a PDVSA nem tudta teljesíteni a korábban megígért mennyiségeket.⁹⁵ A két fél közti együttműködés és a kölcsönök elosztása azonban a látszólagosnál sokkal bonyolultabb volt. 2019-ben letartóztatták a Sinovensa elnökét, Alberto Bockhot, aki korrupciós botrányba keveredett. Kiderült, hogy a kínai kölcsö-

⁹¹ Moises RENDON: [When Investment Hurts: Chinese Influence in Venezuela](#). [online], 2018. 04. 03. Forrás: Center for Strategic and International Studies. [2022. 02. 19.]

⁹² [The China Deals: Agreements that have undermined Venezuelan democracy](#). [online] i. m.

⁹³ David SACKS: [Countries in China's Belt and Road Initiative: Who's In And Who's Out](#). [online], 2021. 03. 24. Forrás: Council on Foreign Relations. [2022. 02. 19.]

⁹⁴ A felhasznált adatok forrása: [Where does Venezuela export to?](#) [online], 2020. Forrás: oec.world [2022. 07. 16.] és [Where does Venezuela import from?](#) [online], 2020. Forrás: oec.world [2022. 07. 16.]

⁹⁵ [The China Deals: Agreements that have undermined Venezuelan democracy](#). [online] i. m.

nők egy részét nem arra fordította, hogy minél nagyobb mennyiségben legyen képes kőolajat ki-termelni, hanem arra, hogy a helyi közösségeket támogassa egy kormányzati projekten keresztül. Bockh beismerte, hogy az átcsoportosítások megnehezítették a kitermelési munkákat és hozzájárultak ahhoz, hogy ne tudják teljesíteni a korábban megígért mennyiségeket.⁹⁶

- Ami a venezuelai olajkitermelés egészét illeti, jelentős visszaesést láttunk az elmúlt egy évtizedben. A Sinovensa mellett számos közös vállalkozás jött létre az olajkitermelés területén, mint a Petrozumbo, a Petrourica és a Petrolera Sino-Venezolana. A közös vállalatok célja az volt, hogy Venezuela a több milliárd dollárnyi kölcsönt olajszállítmányok útján így fizesse vissza. 2011-2015 között a Venezuelában tevékenykedő vállalatok naponta nagyjából 2,7 millió hordónyi kőolajat tudtak előállítani, ami 2018-ra 1,5 millióra, míg 2020 közepére 560.000-re⁹⁷ esett vissza.⁹⁸ Ennek következtében azt a megállapítást tehetjük, hogy a kínai kölcsönök összességében nem érték el a kívánt hatást, hiszen nem tudták hosszútávon fenntartani az ország olajkitermelését.

Megújuló energia

- Az elmúlt másfél évtizedben több mint 50 milliárd dollárban érkezett kínai befektetés az energiaszektorba. Ennek jelentős része az olajkitermelés területére irányult, azonban található projektek a megújuló energia területén is. Az ezen a területen zajló, vagy már befejezett projektek túlnyomó többsége körül azonban számos probléma merült fel. A közös pont a költségek túlfutásában található meg. A Termo Carabao erőmű esetében, amely 2012-re készült el és a kivitelezési összege meghaladta az 1,1 milliárd dollárt, azt állapíthatjuk meg, hogy a végösszeg nagyjából 500 millió dollárral több volt, mint amennyit terveztek. Hasonló problémát fedezhetünk fel a Planta Centro hőerőmű esetében is. A munkálatok 2013-ban kezdődtek meg, a kivitelezési összeg pedig majdnem elérte a 1,5 milliárd dollárt. Becslések szerint az erőmű meglehetősen túlárzott, nagyjából a végösszeg feléből fel lehetett volna építeni. Mindemellett hosszabb nyomozás után azt is megállapították, hogy a kivitelező, a Corpoelec vezetői 55 millió dollár kenőpénzt fizettek, hogy megnyerjék a projektet.⁹⁹ Továbbá az erőmű nem üzemel a teljesítménye 100%-án: 2016-ban mindössze 27%-os teljesítőképességgel működött, 2019-re pedig teljesen leállította a termelést.¹⁰⁰

Infrastruktúra

- Az infrastrukturális projektek közül leginkább a vasútfejlesztéssel kapcsolatos elképzelésekre érdemes hangsúlyt helyezni. A Tinaco-Anaco vasútvonal az egyik legszimbolikusabb projekt, amit a két fél az FCCV keretén belül kívánt megvalósítani. A vasútvonal eredetileg az ország keleti és nyugati pontjait kötötte volna össze, összesen 13.000 kilométer hosszan. A pályázatot 2009-ben nyerte el a China Railway Engineering Corporation, amely a Venezuelai Állami Vasúti Intézettel közösen felelt a 7,5 milliárd dolláros terv kivitelezéséért. A munkálatok még abban az évben megkezdődtek azzal a reménnyel, hogy 2012-re elkészül a teljes vonal. A gyors és precíz munka helyett azonban a környezetszennyezéstől, rossz munkakörülményektől és a félresikerült anyagi vonzatoktól volt hangos a sajtó. A kivitelezésért felelős vállalat állítása szerint a venezuelai kormány nem biztosította a szükséges pénzügyi forrásokat, továbbá a munka szüneteltetése mellett kellett döntenie az erőforrások hiánya miatt is. 2022-re a 13.000 kilométeres vasútvonalból mindössze 40 kilométer készült el. Bár 2009-ben a caracasi kínai nagykövet, Zsang Tuo a következő szavakkal üdvözölte a projektet: „... köszönet Venezuela kormányának és elnökének és a Közlekedési Minisztériumnak a bizalo-

⁹⁶ Jeanfreddy GUTIÉRREZ: [Fire devastates key China-Venezuela oil project](#). [online], 2020. 03. 26. Forrás: Diálogo Chino. [2022. 02. 19.]

⁹⁷ A jelentős visszaesés egyik oka a már korábban említett szankciók voltak, továbbá az új befektetések hiánya és az infrastrukturális problémák is hátráltatták Venezuelát. Egyes hírek szerint 2021 végén, 2022 elején az ország újra elérte a napi 1 millió hordónyi előállítás, azonban ezt a számot érdemes fenntartásokkal kezelni elsősorban az imént említett hiányosságok és nehézségek miatt. Lásd: [China Is Helping Venezuela Re-Establish Itself As A Major Oil Producer](#) [online], 2022. 01. 26. Forrás: Oil Price. [2022. 07. 17.]

⁹⁸ [The China Deals: Agreements that have undermined Venezuelan democracy](#). [online] i. m.

⁹⁹ Uo.

¹⁰⁰ Jeanfreddy GUTIÉRREZ: [Chinese investment in Venezuela's grid fails to prevent blackouts](#). [online], 2020. 01. 16. Forrás: Diálogo Chino. [2022. 02. 19.]

mért. Biztosíthatom Önöket, hogy a lehető legjobb döntést hozták.” – 13 év távlatából nézve megállapítható, hogy nem úgy valósultak meg a dolgok, ahogy azt Venezuela kormánya és a kínai fél elképzelte.¹⁰¹

- A kínai Yankuang csoport a középső és a nyugati országrészt összekötő vonal felújítását vállalta, amelynek összköltsége 870 millió dollárt tett ki. Bár az eredeti tervek szerint 2006-ra befejeződtek volna a munkálatok, ezt nem sikerült tartani: 2017-ig semmilyen komoly előrelépés nem következett be. 2017-ben újraindították a projektet, és sikerült befejezni a Lara és Yaracuy állam közötti szakaszt, azonban a teljes vonalat azóta sem építették meg.¹⁰²

Összességében a venezuelai-kínai kapcsolatok fejlődésének eredményeként a 2000-es évek közepétől kezdődően egészen a 2010-es évek második harmadáig jelentős összegű kölcsönök érkeztek az országba. Az olajexport csökkenésével azonban ezek a források egyre inkább apadnak. A venezuelai belpolitikai helyzet és a gazdasági válság sem ösztönzik a kínai vállalatokat, hogy további dollármilliárdokat invesztáljanak az országba.

Kínai jelenlét Dél-Amerika többi részén

Az előzőekben áttekintettük Kína legjelentősebb gazdasági partnereit és a hozzájuk kapcsolódó jelzésértékű befektetéseket Dél-Amerikában. Emellett általában a térség legtöbb államával ugyancsak bővültek a kapcsolatok, csak volumenük kisebb.¹⁰³

Kína és Ecuador

Ecuador gazdasági kapcsolatai Kínával korántsem mondhatók annyira jelentősnek, mint a korábban megismert országoké. Mégis, a regionális trendhez illeszkedve az elmúlt másfél évtizedben jelentősen fellendült a kereskedelem a két fél között, hiszen míg 2009-ben csupán 2%-át tette ki a teljes ecuadori exportnak a Kínával folytatott kereskedelem, addig 2020-ra ez az arány 14%-ra nőtt, míg az import esetén 9%-ról 21%-ra.¹⁰⁴ A két fél között az egyik legfontosabb kereskedelmi termék a kőolaj, amelyet Ecuador exportál Kínába.¹⁰⁵ Ami a befektetéseket illeti, 2005 óta mindössze 6 milliárd dollár értékben fektettek be kínai vállalatok, bankok a dél-amerikai országba, aminek fele az energiaszektorba irányult.¹⁰⁶ A banki kölcsönöket tekintve nagyobb összegről tehetünk említést, mivel nagyjából 18,5 milliárd dollár értékben érkeztek kölcsönök a kínai bankoktól.¹⁰⁷

Ecuador esetében egy jelentősebb projektet érdemes kiemelni, amely a Coca Codo Sinclair gát. 2009 októberében született meg a megállapodás a Sinohydro Corporation és az ecuadori kormány között a gát felépítéséről. A munkálatok 2010 nyarán kezdődtek, a projekt összértéke nagyjából 2 milliárd dollár volt. Az eredeti tervek szerint 2016 januárjára be kellett volna fejezni, azonban csúszott a megvalósítás, így csak 2016 novemberére készült el a gát, amelynek így a végösszege is megemelkedett, nagyjából 2,8 milliárd dollárra. A gát felépítése jelentette Rafael Correa elnökségének egyik legjelentősebb projektjét, azonban nem volt problémamentes a kivitelezés. Mindenekelőtt a gát az előre tervezett teljesítőképességének mindössze a felén tud üzemelni, továbbá 16 munkás életét vesztette a munkálatok során. Mindemellett számos mulasztásról számoltak be az építkezés ideje alatt, mint például a munkások jogainak a

¹⁰¹ María Antonieta SEGOVIA: [The Chinese train derailed on Venezuela's plains](#). [online], 2021. 03. 03. Forrás: Diálogo Chino. [2022. 02. 19.]

¹⁰² [Expensive scams: Venezuela alliance with china proved to be expensive](#). [online], 2021. Forrás: alianza.shorthandstories.com [2022. 02. 19.]

¹⁰³ Paraguay Dél-Amerikában az egyedüli, amely Tajvannal ápol diplomáciai kapcsolatokat, és a Kínai Népköztársaságot nem ismeri el. Ebből kifolyólag nincsenek komoly gazdasági kapcsolatok a két ország között, jelentős beruházásokról vagy nagymértékű kölcsönökről nem lehet beszélni. Ebből kifolyólag nem vizsgálom Paraguay és Kína kapcsolatait az elemzésben.

¹⁰⁴ [Where does Ecuador import from?](#) [online], 2020. Forrás: oec.world. [2022. 02. 25.]

[Where does Ecuador export to?](#) [online], 2020. Forrás: oec.world. [2022. 02. 25.]

¹⁰⁵ [What does Ecuador export to China?](#) [online], 2020. Forrás: oec.world. [2022. 02. 25.]

¹⁰⁶ [China Global Investment Tracker](#). [online], Forrás: aei.org [2022. 02. 17.]

¹⁰⁷ [China – Latin America Finance Database](#). [online], Forrás: thedialogue.org [2022. 01. 27.]

megsértése, nem megfelelő munkakörülmények biztosítása, vagy gyenge minőségű építőanyag használata és hibás műszaki kivitelezés.¹⁰⁸

Összességében Ecuador nem tekinthető Kína kiemelkedő partnerének, azonban az Egy Övezet Egy Út Kezdeményezés tagjaként a közeljövőben előfordulhatnak kisebb-nagyobb kínai beruházások az országban.

Kína és Kolumbia

Kolumbia a legjelentősebb kereskedelmi és gazdasági partnere az Egyesült Államok, Kína a kolumbiai export mindössze 11%-át bonyolítja, míg az import esetében ez az arány 23%.¹⁰⁹ Ami a befektetések mértékét illeti, azt láthatjuk, hogy az előbbi még az ecuadori nagyságrendtől is eltér, mindössze 5,5 milliárd dollárról beszélhetünk.¹¹⁰ A két ország kapcsolata 2019-ben kezdett el felfelé ívelni, amikor Ivan Duque elnöki látogatást tett Kínában.

A kínai jelenlétet ez esetben is az infrastrukturális beruházásokkal szemléltethetjük. 2019 októberében kötött megállapodást a kolumbiai kormány a kínai China Harbour Engineering Company és Xi'an Rail Transit Group társaságokkal egy bogotói metróvonal építéséről. Az első szakasz nagyjából 24 kilométer hosszú lesz, és közel 4 milliárd dollárba fog kerülni. A 2020-ban megkezdődött munkálatok előreláthatólag 2028-ban érnek majd véget.¹¹¹

2019 őszén Medellín és Cali városai lecserélték a korábban használt buszaikat új, elektromos járművekre, amelyeket a kínai BYD vállalat gyárt. Az előbbi 17, míg utóbbi város 26 új buszt vásárolt, és a cél az, hogy 2040-re a városokban közlekedő buszok 75%-a elektromos legyen.¹¹²

2019 novemberében a China Construction America egyik kolumbiai leányvállalata, a CCA Colombia Corp. nyerte el a Neiva és Mocoa közti 460 kilométer hosszú autótút építését. Az eredeti tervek szerint az útszakasznak 2019-re már kész kellett volna lennie, azonban a korábbi kivitelező csődbe ment, így mindössze 5% készült el a teljes szakaszból.¹¹³ Konkrét végdátum nincs megjelölve a projektben, azonban biztos, hogy ha elkészül, az egyik legsikeresebb kínai kivitelezés lesz Kolumbiában.

Kína és Bolívia

Bolívia esete különbözik az eddig megismertektől. Az ország import- és exporttevékenységét vizsgálva azt a megállapítást tehetjük, hogy a legjelentősebb partnerei a dél-amerikai államok, elsősorban Brazília, Argentína és Peru. Kínával az exportjuk 5,5%-át, míg importjuk 19%-át bonyolítják.¹¹⁴ Nem igazán beszélhetünk jelentős kínai befektetésekről sem az országban, a kölcsönöket vizsgálva is mindössze 3,4 milliárd dollárt lehet említeni 2020-ig.¹¹⁵ Tekintettel arra, hogy nincsenek jelentős kínai finanszírozású projektek, így nehéz olyan kivitelezést említeni, amely meghatározó a két ország kapcsolatában. 2019-ben a bolíviai lítiumbányászat egyik legmeghatározóbb szereplője, a YLB megállapodott a kínai Xinjiang TBEA csoporttal egy 2,3 milliárd dollár értékű közös projektről. Ennek értelmében a két fél lítiumot és más alapanyagokat fog bányászni a Coipasa és a Pastos Grandes sómezők területén. Tekintettel arra, hogy Kína a világ legnagyobb lítium felhasználója, a társulás viszonylag könnyen magyarázható. Mind a két fél megerősítette továbbá, hogy a stratégiai megállapodás, illetve maga a projekt is hosszú távra szól.¹¹⁶

¹⁰⁸ Paulina GARZÓN– Diana CASTRO: China – Ecuador Relations and the Development of the Hydro Sector: A Look at the Coca Codo Sinclair and Sopladora Hydroelectric Projects. In: DUSSEL PETERS, Enrique – ARMONY C., Ariel – CUI, Shoujun (szerk.): *Building Development for a New Era. China's Infrastructure Projects in Latin America and the Caribbean*. University of Pittsburgh. 2018. 38-43.

¹⁰⁹ [Where does Colombia import from?](#) [online], 2020. Forrás: oec.world. [2022. 02. 26.]

¹¹⁰ [China Global Investment Tracker](#). [online], Forrás: aei.org [2022. 02. 17.]

¹¹¹ Jorge VALENCIA: [By building Bogotá metro, China makes a new breakthrough in Latin America](#). [online], 2020. 11. 05. Forrás: The World. [2022. 02. 26.]

¹¹² Andrés Bermúdez LIÉVANO: [The year of Chinese transport infrastructure in Colombia](#). [online], 2019. 12. 19. Forrás: Diálogo Chino. [2022. 02. 26.]

¹¹³ Uo.

¹¹⁴ [Where does Bolivia import from?](#) [online], 2020. Forrás: oec.world. [2022. 02. 26.]

¹¹⁵ [China – Latin America Finance Database](#). [online], Forrás: thedialogue.org [2022. 01. 27.]

¹¹⁶ Daniel RAMOS: [Bolivia picks Chinese partner for \\$2.3 billion lithium projects](#). [online], 2019. 02. 06. Forrás: Reuters. [2022. 02. 26.]

Kína és Uruguay

A két ország kapcsolatáról általánosságban megállapíthatjuk, hogy az elmúlt másfél évtizedben Kína jelentős partnerévé vált a mindössze 3,5 millió lakosú dél-amerikai országnak. Mára már Kína számít az elsőszámú export célpontnak (közel 30%), az importot tekintve pedig 15%-kal a második helyen áll. A legjelentősebb kiviteli termékek mezőgazdaságiak, mint a marhahús vagy a szója, amelyek a Kínába irányuló export több mint 50%-át teszik ki.¹¹⁷ 2005-től kezdődően a két ország közt a kapcsolatok meglehetősen pozitívként írhatók le, ráadásul Uruguay 2018-ban csatlakozott a BRI-hez is.¹¹⁸ Ami azonban a kínai befektetéseket és projekteket illeti, nem lehet igazán jelentős beruházásokról beszélni. Annak ellenére, hogy nagyrészt mezőgazdasági termékeket importál Kína, egyelőre nem tudták megvetni a lábukat a szektorban. Hasonló mondható el a bányászatról és az olajkitermelésről is. Az infrastruktúrát tekintve voltak elképzelések esetleges beruházásokra – amelyek elsősorban kikötők lettek volna – azonban azok vagy az uruguayi kormány, vagy a lakosság tiltakozása nyomán szertefoszlottak. Az energiaszektor vizsgálgva az utóbbi időben egy jelentősebb kínai vállalat által végzett kivitelezést találunk. 2021-ben a kínai Machinery Engineering Coporation vállalta, hogy Tacuaremó és Salto között nagyfeszültségű távvezetékkel létesít. A munkálatok az előzetes megállapodások szerint 42 hónapig tartanak majd, és 190 millió dolláros befektetést igényelnek. A megállapodás után mindkét szereplő kifejezte elégedettségét, továbbá az uruguayi fél kiemelte, hogy ez lesz a legnagyobb infrastrukturális projekt az országban, amelyet kínai cég végez el.¹¹⁹

Konklúzió

Összességében megállapítható, hogy Kína a dél-amerikai államok legfontosabb és legbefolyásosabb partnerévé vált az elmúlt másfél évtizedben. Számos jelentős, nagy összegű befektetés és kölcsön érkezett a térségbe a 2008-as gazdasági világválságot követően. Az elköteleződést igazolja továbbá az is, hogy Kína kiterjesztette az Egy Övezet Egy Út Kezdeményezést a dél-amerikai régióra is, ezzel is növelve a befolyását. Fontos hangsúlyozni, hogy Kína nem csupán a befektetések és a kölcsönök miatt fontos partnere a dél-amerikai államoknak, hanem azért is, mert hatalmas felvevőpiacot jelent, elsősorban az egyes ércek, a kőolaj, illetve bizonyos mezőgazdasági termékek esetében. Mindemellert Dél-Amerika számos olyan természeti adottsággal rendelkezik, amely tökéletes táptalajt nyújt a befektetéseknek, így lehetőséget biztosítva a kínai munkaerő tengerentúli alkalmazására, illetve az anyaország ellátására a szükséges és kitermelt nyersanyagokkal (mint például a lítium). Várhatóan a közeljövőben Kína befolyása nem fog csökkenni a térségben, a BRI keretein belül kötött megállapodások arra engednek következtetni, hogy hosszútávra tervez dél-amerikai partnereivel. Továbbá Dél-Amerika kormányai is a szorosabb együttműködés irányába próbálják terelni a kapcsolatokat, amit jól szemléltetnek az elmúlt másfél évtized külkereskedelmi mérlegei, illetve a stratégiai megállapodások. Miközben a közeljövőben várhatóan Kína továbbra is a legmeghatározóbb szereplője lesz a dél-amerikai gazdaságok alakításának, fontos kérdés lesz az is, hogy az Egyesült Államok vissza tudja-e majd szerezni a befolyását olyan mértékben, hogy lelassítsa a kínai terjeszkedést.

¹¹⁷ [What does Uruguay export to China?](#) [online], 2020. Forrás: oec.world. [2022. 02. 26.]

¹¹⁸ Evan ELLIS: [Uruguay exemplifies how to deal with China.](#) [online], 2021. 06. 22. Forrás: theglobalamericans.org. [2022. 02. 26.]

¹¹⁹ [UTE firmó contrato para el cierre del anillo de transmisión del norte, obra clave en el período.](#) [online], 2021. 05. 31. Forrás: El País. [2022. 02. 26.]

Stratégiai Védelmi Kutatóintézet

NÉZŐPONTOK 2022/1

Az „SVKK Nézőpontok” 2010 óta a Kutatóintézet külső munkatársainak tematikus szakpolitikai elemzéseit, értékeléseit közreadó, illetve a Kutatóintézet munkatársainak szubjektívebb szakmai véleményét közlő időszakos kiadvány.

Az NKE Eötvös József Kutatóközpontjának Stratégiai Védelmi Kutatóintézete független szakpolitikai kutatóintézet, a kiadványaiban megjelenő elemzések, álláspontok, vélemények nem feltétlenül tükrözik a szerkesztőség vagy a kiadó véleményét. Az elemzésben foglalt információk, adatok, megállapítások tájékoztatás céljából készültek.

Kiadó: NKE Eötvös József Kutatóközpont Stratégiai Védelmi Kutatóintézet

Szerkesztés és tördelés:

Árva János, Csiki Varga Tamás

A kiadó elérhetősége:

1581 Budapest, Pf. 15.

Tel: 00 36 1 432-90-92

E-mail: svkk@uni-nke.hu

ISSN 2498-843X

© Szigeti Kristóf, 2022

© Nemzeti Közzolgálati Egyetem, 2022